

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΙΔΙΟΧΤΗΤΗΣ & ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ : Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ, ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ,
ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ.

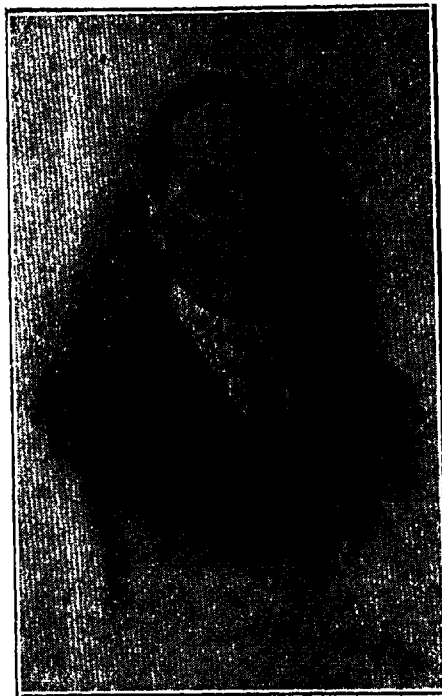
ΕΚΔΟΣΗ ΑΘΗΝΑΙΟΥ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΥ Χ. ΓΑΝΙΑΡΗΣ & ΣΙΑ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3.

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ' (ΕΒΔΜΗΝΟ Β')

ΑΡΙΘ. 709 (ΦΥΛ. 19)

Σάββατο, 7 Νοεμβρίου 1920

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

(Πού τυπώνει τώρα το «ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ»
** τις «ΕΚΔΕΧΤΕΣ ΣΚΑΪΔΕΣ» του). **

* ΤΙ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΑΛΛΟΙ *

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΟΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΗΣ

Ἡ Ἑταιρία «Τύπος» ἐξέδωκε τὸν Α' τόμο τῶν «Φιλολογικῶν Ἔργων» τοῦ Μιχαὴλ Μητσάκη. Ὁ κ. Δ. Ταγκόπουλος, ὁ ὁποῖος προλογίζει ὠραιότατα εἰς αὐτὸ τὸ βιβλίον, τὸν ὀνομάζει «λησμονημένον», ὡς τὸν Δημοσθένη Βλακεδάνην, τὸν Γεώργιον Παφίσιον, τὸν Κλειάνθη Τριαντάφυλλον. Ὑπὸ μίαν ἔποψιν, ναί, καὶ ὁ Μητσάκης εἰμπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ λησμονημένος. Τὸ πολὺ κοινόν, ποὺ διαβάσει τόσα καὶ τόσα, δὲ διαβάσει Μητσάκη, δὲ τὸν θυμάται, δὲ τὸν ξεύρει. Ὑπὸ ἄλλην ἔποψιν ὅμως, ὄχι. Ὁ Μητσάκης ζεῖ εἰς τὴν μνήμην ὄλων ἐκείνων ποὺ τὸν ἐγνώρισαν καὶ τὸν ἐθαύμασαν μίαν φορὰν. Καὶ ἀπόδειξις ὅτι σήμερον, δέκα χρόνια, μετὰ τὸν τραγικὸν καὶ πρόωρον θάνατόν του, — ὁ Μητσάκης ἀπέθανε τρελλός, — τὰ ἔργα του συναθροίζονται εὐλαβῶς ἀπὸ τὸν κ. Ταγκόπουλον καὶ τυπώνονται ἀπὸ τὴν Ἑταιρίαν, χειροκροτούμενων ὄλων τῶν παλαιῶν θαυμαστῶν, καὶ τῶν νέων ἀκόμη, ποὺ ἀπὸ ἐκείνους ἔμαθαν νὰ τὸν θαυμάζουν. Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι εἰς τὸ ἔξῃς ὁ Μητσάκης δὲν θὰ μείνῃ εἰς τὴν σωρείαν τῶν παρ' ἀξίαν λησμονημένων. Θὰ γνωρισθῇ, θὰ διαβασθῇ καὶ θὰ διαβάζεται.

Ὀλίγοι, φρονῶ, λογοτέχνη, τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τῆς Ἀναγεννήσεως, νὰ ποῦμε, τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας, — ἀξίζουν αὐτὴν τὴν τιμὴν περισσότερον ἀπὸ τὸν Μητσάκη. Ὑπῆρξεν ἓνας δυνατός, ἓνας πρωτότυπος, ἓνας «ποιητῆς ρεαλιστῆς», ἂν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν χαρακτηρίσῃ ἔτσι, καὶ κατ' ἐξοχὴν Ἀθηναῖος ἢ μᾶλλον Ἀττικὸς. Τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἦτο ἀπαραμίλλον, ὡς ἡ παρατήρησις του θαθεῖα, ὁ λυρισμὸς αὐτοῦ γνήσιος καὶ ἡ φιλοσοφία αὐτοῦ ὑγιής. Τὸ δὲ ἦθος αὐτοῦ νεύρωδες, καλαίσθητον, περίτεχνον, ἐντελὲς ἀνάλογον πρὸς τὰ μεγάλα προτερήματα τῆς οὐσίας. «Ὅλοι αἱ σελίδες τοῦ Μητσάκη, — διηγήματα, χρονογραφήματα ἢ κριτικὰ ἄρθρα, — φέρουνε τὴν σφραγίδα αὐτοῦ καὶ εἶναι ἀξιανόγνωστοι. Ἀλλὰ μερικὰ εἶναι ἀπὸ τὰς ὠραιότερας τῆς Λογοτεχνίας μας.

***

Ὁ κ. Ταγκόπουλος εἰς τὸν Πρόλογόν του ἀναφέρει, ὅτι ὁ μακαρίτης ὁ Καμπύσης τοῦ ἐφάνερωσε κάποτε τὸν θαυμασμόν ποὺ ἔτρεφεν ὁ Μητσάκης πρὸς τὴν «Νανά» τοῦ Ζολᾶ, μεταφρασμένην ἀπὸ τὸν Ἴω.

Καμπούρογλου, καὶ τοῦ εἶπε ὅτι «ἀπὸ κεῖ μέσα βγήκε ὅλος ὁ Μητσάκης». Ὁ κ. Ταγκόπουλος δὲν τὸ ἀμφισβητεῖ, μολονότι, λέγει, ποτὲ δὲν ἄκουσε τὸ Μητσάκη νὰ τοῦ ὀμιλήσῃ διὰ τὴν μετάφρασιν ἐκείνην. Τὸν ἄκουσα ὅμως ἐγώ, κ. ἐγὼ μάλιστα ἐσχημάτισα τότε τὴν ἰδέαν, ὅτι ὁ Μητσάκης εἶχεν ἐπηρεασθῆ πολὺ καὶ ἀπὸ τὸν Ζολᾶ καὶ τὸν σηξικέλευθον πραγματικῶς μεταφραστὴν του, — διότι ἡ μετάφρασις αὐτοῦ Ἴω. Καμπούρογλου εἶναι σταθμὸς εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς φιλολογικῆς μας γλώσσης, — καὶ ἐγώ, μετὰ τὴν ἐπεροβλήν τῆς νεότητος, εἶπα κάποτε εἰς τὸν Καμπύσην, ὅτι «ἀπὸ κεῖ μέσα βγήκε ὁ Μητσάκης».

Ἀλλὰ τώρα δὲν τὸ φρονῶ. Ὁ Μητσάκης ὅ γ ἢ κ ε καὶ ἀπὸ ἄλλα πολλά. Διότι ἐδιόβαζε πολὺ, ἐδιόβαζε ὅσον ὀλίγοι τῆς ἐποχῆς του. Ἀλλὰ προπάντων βγήκε ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ του. Διότι εἶχε τὴν δύναμιν νὰ φομοῖται τελείως τὴν πνευματικὴν του τροφήν καὶ εἶχεν ἀκόμη τὴν δύναμιν νὰ νύλλῃ, νὰ ἐμπνέεται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν γύρω του ζωὴν. Ἦτο πρωτότυπος, ναί. Καὶ ὁ πρωτότυπος ἐξουδετερώνει ὅλας τὰς ἐπιθροῦσας καὶ φαίνεται πάντα ἐκείνος ποὺ εἶναι.

***

Ὁ Μητσάκης ἦτο καὶ ἔξοχος κριτικὸς. Εἶχε μίαν ἑκτακτὸν εὐαισθησίαν πρὸς τὸ ὠραῖον καὶ πρὸς τὸ ἀσχημον, εἶχεν ὅλην τὴν εἰδικὴν μάθησιν τοῦ τεχνοκριτοῦ, καὶ ἀκόμη ὅλην τὴν εἰλικρινεῖαν καὶ τὴν ἀμεροληψίαν. Ἡ κριτικὴ αὐτοῦ δὲν ἦτο τὸ μῖσος καὶ ὁ φθόνος πολλῶν σημερινῶν ἦτο μόνον ἡ ἀ γ ἀ π η. Ἀγαποῦσε τὸ καλόν, ἀγαποῦσε τὸν ἐργάτην αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τὸ αἶσθημα αὐτὸ κινούμενος, ἀπεκάλυπτε καὶ τὰ ἔλαττώματα, τὰ ἐκαστηρίαζε μάλιστα. Ὁ σκοπὸς αὐτοῦ δὲν ἦτο παρὰ νὰ ὠ φ ε λ ἦ σ η ὡς ἤξευρε καὶ ὡς εἰμποροῦσε. Ὅχι ποτὲ νὰ βλάψῃ, νὰ πληγώσῃ, νὰ πικράνῃ, νὰ ζημιώσῃ, ποὺ εἶναι δυστυχῶς ὁ σκοπὸς πολλῶν σημερινῶν....

Τὸ εἶπα καὶ ἄλλοτε. Τίποτε δὲν με ὠφέλησεν, εἰς τὸ φιλολογικόν μου στάδιον, περισσότερον ἀπὸ μίαν δυσμενεστάτην, ἀλλ' ἀληθινὴν κριτικὴν τοῦ Μιχαὴλ Μητσάκη περὶ τῶν πρώτων μου διηγημάτων. Ἦτο εἰλικρινής, ἐνεπνέετο ἀπὸ ἀγάπην, ἀπὸ ἐνδιαφέρον πρὸς ἓνα τάλαντον, τὸ ὁποῖον ὁ κριτικὸς ἔβλεπε χρομένον εἰς ἀσχημον δρόμον. Κανένα δὲν ἀγάπησα περισσότερον ἀπὸ τὸν Μητσάκη, διότι ἦτο ὁ μόνος ποὺ μεῦ ἔκαμιν ἓνα τόσο μεγάλο καλόν. Ἀλλὰ καὶ κείνος με' ἀγαποῦσε πολὺ, ἴσως γιατί καὶ γὰρ ἦμιον ὁ μόνος ποὺ τοῦ τὸ ἀνεγνώρισε....

Γ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐφημ. «ΔΥΝΑΜΙΣ»

LA MARONITE

★★★★ ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΥΠΕΡΟΧΟΝ ΛΙΚΕΡ ★★★★★

★★★ Ο ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΤΟΠΟΙΪΑΣ ★★★

ΖΗΤΗΣΑΤΕ ΤΟ ΕΙΣ ΟΛΑ ΤΑ ΚΕΝΤΡΑ

★★★★★ ΔΙΑΡΚΗΣ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ: ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 30. — ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ: 14-37 ★★★★★

ΓΡΑΦΕΙΑ: Θ. Γ. ΠΑΠΑΜΑΝΩΛΗ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ' (ΕΞΑΜΗΝΟ Β')

Σάββατο Ἀθήνα, 7 Νοεμβρίου 1920

ΑΡΙΘ. 709

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΨΥΧΑΡΗΣ: Ὁ γιὸς τοῦ βουτηχτή—Μαθητὴς καὶ Δάσκαλος—Τὸ πρόσωπό του—Στ' ἄδρατα.
ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ: Γερμανικὴ ποίηση: Ἡ ἀνοίξη—Φθινόπωρο—Διακονιὰ ἀγάπης.
ΛΑΥΡΑΣ: Ὁ πραγματευτής.
Α. Π. Υ.: Περιγράφει τὸ ποτάμι.
ΝΩΤΗΣ: Ἡλιοποῦλος: Πόνος.
Κ. ΜΗΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ: Τὸ τετράφυλλο τριφύλλι.
ΜΙΧ. ΘΕΡΒΑΝΤΗΣ—**Κ. ΚΡΗΘΙΟΣ**: Δὴν Κιχώτης (συνέχεια).

Ο ΝΟΥΜΑΣ: Φαινόμενα καὶ πράγματα.

Γ. ΧΕΚΙΜΟΓΛΟΣ: Ἀμαρτίες γονέων.

ΒΡΗΣ ΝΗΣΙΩΡΗΤΗΣ: Φταίει τὸ Ὑπουργεῖο.

Μ. ΣΩΓΓΡΗΦΟΣ: Εἰρήνη.

Χ.Ρ. ΝΕΠΕΡΗΣ: Σοννέτο.

ΑΠΟ ΒΑΘΜΑΔΑ ΣΕ ΒΑΘΜΑΔΑ: Νεοελληνικὴ φιλολογία.—Σένη φιλολογία.—Σένα περι οδοιὰ.—Χωρὶς γραμματόσημο.

ΠΕΖΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Ο ΓΙΟΣ ΤΟΥ ΒΟΥΤΗΧΤΗ

Παιδί μου καλυμνιώτικο, δεκαπενταχρονιάτικο, στὰ γεράματά μου σὲ γνώρισα καὶ σ' ἀγάπησα, ἐπειδὴ στὰ νιάτα μου γνώρισα καὶ ἀγάπησα τὸν πατέρα σου στῆς Πάρου μου καὶ τῆς Ἀντίπαρος μου τὰ νερά, βουτηχτή.

Βουτούσε ὁ πατέρας σου στὴ θάλασσα κάτω, βαθιά. Ψάρευε κάτω σφουγγάρια ὁ πατέρας σου, ὁ ποιητής, πὺ ἐνῶ περπατοῦσε στοὺς ἄμμους τοὺς βελουδένιους, ἐπλεκε σίχους τῆς μάννας σου ἀπάνω, κ' ἐνῶ σήκωνε τὰ μάτια ἐβλεπε ἥλιους δροσολουμένους στῆς Πάρου μου καὶ τῆς Ἀντίπαρος μου τὰ νερά.

Κοίταξε, ἀγάρι μου, ἐσὺ πὺ σὲ φροντίζω καὶ σ' ὀδηγῶ γιὰ νὰ κάμω ἀριστούργημα τῆ ζωῆ σου, κοίταξε νύχτα νὰ κατεβῆς σὲ καμιᾶς Πάρου ἰδανικῆς, σὲ καμιᾶς Ἀντίπαρος τῆς Ἰδέας τὰ νερά. Ἐκεῖ, ἀντὶς ἥλιο, τῆ νύχτα, νὰ διῆς ἀστέρια πλεούμενα χρυσά, πὺ νὰ φέγγουνε ἀνάμεσα στὸ κῆμα τὸ θαλασσινὸ τὸ θαλασσὶ, νὰ πιάσης ἓνα καὶ παρθένο νὰ τὸ φέρῃς στὴ νύφη σου τὴν παρθένα.

ΜΑΘΗΤΗΣ ΚΑΙ ΔΑΣΚΑΛΟΣ

Ἀγαράκι μου ἀγαθὸ καὶ χαρούμενο, μὲ τὸ πρόσωπό σου τὸ τίμιο, τὸ φρέσκο, ἔρχεσαι καὶ μὲ θρίσκεις στὸ γραφεῖο μου, κάθεται ἢ στέκεσαι πλάι μου ὄρθιος, κουβεντιάζουμε καὶ μοῦ λές: — «Μάθε μου, πατέρα, τὰ ρωμαίικα, μάθε μου τὰ φραντζέικα, πατέρα. Μάθε μου ὅ,τι μπορείς. Ἐσὺ ξαίρεις, ἐσένα θάκοῦσω. Πές μου τὰ ἱστορικὰ τῆς Ἑλλάδας. Πές μου, σὰν τί πράμα εἶναι ὁ οὐρανός; πές μου ἀκόμη τί κάνει ὁ ἄνθρωπος ἀπάνω στὴ γῆ».

— «Ὁ ἄνθρωπος, μαθητοῦδι μου γλυκό, ἀπάνω στὴ γῆ, ὁ ἄνθρωπος γυρέβει. Τὸ μεγάλο

τὸ μυστικὸ εἶναι ὁ οὐρανός. Γυρέβει λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος τὸν οὐρανό.

Γόσα ξαίρω. Γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἐσὺ θὰ μοῦ πῆς. Ἡ Ἑλλάδα εἶσαι σὺ. Θὰ κοίτουμαι στὸν τάφο μέσα βαθιά, ὅταν ἐσὺ θὰ βλέπῃς ἀκόμη τὴν Ἑλλάδα, τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν οὐρανό. Πόσα θὰ μάθῃς, παινεμένο μου, πὺ ὁ νοῦς μου μῆτε τὰ βάζει. Ἔτσι θὰ γίνῃς δάσκαλός μου Ἐσὺ θὰ γίνω ἐγὼ μαθητοῦδι σου. Θάρχεσαι στὸ μῆμα μου καὶ θὰ μοῦ λές:

— «Ὁ ἄνθρωπος βρῆκε τὸν οὐρανὸ κ' ἡ Ἑλλάδα βρῆκε τὸν ἄνθρωπό της. Σ' ἄκουσα σὲ ὅλα καὶ πρόκοψα. Γιὰ ἓνα θλίβουμαι μονάχα, πὺ δὲ μοῦ τῶμαδες, γιὰτί δὲν ξαίρω πῶς νὰ κάμω γιὰ νὰ μ' ἀκούσης σήμερα ἐσὺ, Πατέρα».

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥ

Παιδάκι ξένο μου ἐσὺ, πῶς μοῦ θυμίζεις τὸ δικό μου!

Ἐπεσε στὸν πόλεμο, καλληγάρη, ἔπεσε γιὰτί ἀψηφοῦσε τὸν κίντυνο καὶ γιὰ νὰ κάμῃ τὸ χρέος του πὺ σίγουρα, βουτούσε στὸν κίντυνο μέσα.

Κ' ἔτσι μιὰ μέρα μόλις πρόφτασε νὰ γυρῶσι πίσω, λαβωμένος, μὲ τῶραϊο τὸ πρόσωπό του κομμένο, αἱματομένο.

Τὸ πρόσωπό του ἐκεῖνο ἐγὼ τὸ βλέπω πάντα, ὅπως καὶ τότες, σὰν εἶτανε παιδί. Ὁμορφο, θεόμορφο παιδάκι, πὺ κάποτες τὸ πείραξα πῆδες, γιὰ νὰ τὸ πεθάνω κατόπι στὰ φιλιὰ.

Φαίνεται ἡ πατρικὴ ἀγάπη σὰ θεῖκό κρασί στὸν κόσμο περεχυμένο, πὺ πρέπει κάθε πατέρας νύχη τὸ μερτικό του.

Ἐχασα τὸ δικό μου, τὸ ξαναβρῶσκω μαζί σου. Καὶ φιλῶ τώρα μὲ στοργὴ τῶραϊο τὸ πρόσωπό σου, — τὸ ἀλάβωτο.

ΣΤΑ' ΑΟΡΑΤΑ

Γιατί νὰ μοιάζης τόσο τοῦ παιδιοῦ μου τοῦ σκοτωμένου ;

Σὲ φοβοῦμαι καὶ σὲ χαίρουναι, καλό μου.
Μὲ τρομάζεις καὶ μὲ ἠσυχάζεις.

Ποῶς ξαίρει τί γίνεται στάγνοστα τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου ; Τί γίνεται στάθρατα μέσα, ὅπου μπορεῖ νὰ ανταλλάζονται πνοές, ματιές ; Ἴσως καμὴ στερνὴ θέλησή του νὰ σ' ἔστειλε πρὸς ἐμένα, χρυσό μου.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

1. Η ΑΝΟΙΞΗ

(* Διγνώστου)

Νά ! τὰ δέντρα τὴν ἄνοιξιν,
Κελαῖδουνε τὰ πουλιά,
Κι ὅλ' οἱ κάμποι μὴ χαρὰ
Ἄρχινοῦν καὶ πρασινίζου.

Μὰ φοβοῦμαι δὲ πολὺ
Μὲς στοὺς κάμπους νὰ πατήσω,
Μήπως λάχει καὶ ξεσκίω
Τὸ καινούργιο τους χαλί.

2. ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

(Τοῦ Flaisillen)

Ψιλὴ θροχούλα στάζει σιγαλά,
Κι ὅσο πηγαίνει ἡ μέρα καὶ μικραίνει,
Καὶ πάντα ὁ ἥλιος τώρα πὶο δειλά
Μὲ τὶς χρυσὲς ἀχτίδες μᾶς θερμαίνει.

Χτὲς εἶδα δυὸ τριαντάφυλλα νάνθουνε,
Ἐκεῖ πού καὶ τὸ δάσος ἀρχινᾷ
Ἔλα νὰ πάμε κεῖ πρὶν μαραθοῦνε,
Θε νᾶναι δίχως ἄλλο τὰ στερνά.

3. ΔΙΑΚΟΝΙΑΡΗ ΑΓΑΠΗ

(Τοῦ Storm)

Ἄχ ! ἄσε με βουδὸς νὰ στέκω ἀγνάντια σου,
Καὶ στή δικιά σου νὰ κρεμιέμαι τὴ ματιά.
Εἶσ' ὅλο νιότη, κι ἄπειρα τὰ κάλλη σου,
Μέσ' ἀπ' τὰ μάτια σου γελᾷ καὶ ἀρχοντιά.

Καὶ γώ, τόσο φτωχὸς καὶ κουρασμένος πιά,
Δὲν ἔχω τίποτα, πού νὰ τραβήξει ἐσένα.
Ἄχ, καὶ νᾶμουν ἓνα παιδί βασιλιά,
Κ' ἓνα κορίτσι ἐσὺ τοῦ δρόμου ἀπ' τὰ χαμένα.

ΣΙΝΑΜΣΙΑ

✻ ✻ Ο ΠΡΑΜΑΤΕΥΤΗΣ ✻ ✻

Καὶ τὸ θραδὸ καὶ πᾶσ' αἰγὴ
Μαριώ μου, ὡς πιάνει καὶ χαράζει,
Κάθε φωνὴ μου πού θὰ βγεῖ,
Ξαίρεις τί λέει καὶ τί σοῦ κραῖζει.

Μὲ τὴ βροχή, μὲ τὸ χιονιά,
μ' ἀνεμικὲς καὶ μὲ λιπαύρια,
Κεῖ στοῦ σπιτιοῦ σου τὴ γωνιά :
—Τοῖτια, χασέδες καὶ ζεφύρια...

Ἔβγα νὰ δεῖς καὶ δὲν ξανάβρες
τόσο φτηνὰ ἀκριθὴ προματίαια,
Σπίθες πετοῦν, φωτιές καὶ λαῦρες
τὰ δυὸ γλαρά σου μαῦρα μάτια.

Μι' αἰγούλα μ' ἔκανες δικό σου,
Μ' ἀγόρασες, Μαριώ, στὴ φτηνία,
Ποτίζοντας στὸ λιακωτό σου
Βασιλικὸς καὶ δυόσμαρνια.

Καὶ πιά δὲν ἔχω ἀναπαμό
Παίρω γραμμὴ γραμμὴ τὰ σπύτια
Μαριώ, μὲ μπλέκουν στὸ λαμό
—Κλωστές, μετὰξια καὶ σειρίτια...

Ἔχω γιὰ σέν' ἂν μπιστευτεῖς,
μύρια λογάκια ροδοστάλαμα :
Κι ἂν εἰμ' ἐγὼ πραγματευτής,
Μᾶχω καρδιά πούν' ἀπὸ μάλαμα.

Καὶ πνίγω μέσα τῆς βαθεῖα
Καημούς, λαχτάρεις, μύριες ξηνοῖες,
γιὰ μὴ μονάχη σου ματιά :
—Χτένια, τσατσάρεις φιλντισιένεις...

Στ' ὀλανθισμένο σου μπαλκόνι
εἶναι δυὸ μέρες πού δὲν εἶδα,
τὸ λιόγερμα νὰ σοῦ χρυσώνει
τὴ μεταξένια σου πλεξίδα.

Κι ἄλλ' ἀπὸ μένα, τρισαλί :
Κι ἄλλοι μοῦ λέν στὴ γειτονιά σου :
Ψηλά ἡ φωλιά. Κι ἄλλο πούλι
πὸς ζυγίζεται νάρθει σιμά σου.

Ποιῶν μαντήγια καλαμάτες,
τριαντάφυλλα, μαθιά φακιάλια,
καὶ τὴ ξανθὲς γαλανομάτες :
Γιὰ τὴν καρδιά μου μαύρη μπόλια.

ΛΑΥΡΑΣ

ΠΕΡΝΩΝΤΑΣ ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ

Ὁ οὐρανὸς εἶτανε συγνεφιασμένος, μὰ ὄχι βαρὺς. Ἐνα χυνοπωριάτικο συγνεφιασμά, ἀλαφρὸ καὶ διάφανο, ποὺ δὲ μᾶς πλάκωνε τὰ στήθια, ποὺ δὲ μᾶς βάρανε τὴν ἀναπνία.

Κ' ἔπειτα εἰσouna σιμά μου, σ' ἐνωθα σὰ χᾶδι ν' ἀκκοιμπᾶς, τοῦ καὶ ποῦ, ἀδελά σου, πάνω μου, καὶ τὸ λεπτὸ ἀγεράκι, τὸ ἀγινό, μοῦφερνε τὴν τραγουδιστὴ φωνή σου ὀλόξια μῆσα στὴν κουρασμένη μου τὴν ψυχή.

Καὶ δὲ σ' ἔλεγα μὲ τὸνομά σου, ποῦναι τόσο ὁμορφο, — δὲν ξαίρω καὶ γὼ γιατί. Σοῦδινα τὸνομα λουλουδιῶ, σ' ἔλεγα Φούλια, ἴσως γιατί σὰ λουλούδι ὀλόδροσο κι ὀλοεύοδο, κι ὄχι σὰν ἀνθρώπινη ὑπαρξη, σ' ἔβλεπα τὸ χυνοπωριάτικο κείνο πρωγνό...

Ὁ κάμπος ὁ ἀπέραντος ἀπλωνότανε μπροστά μας, καὶ τὰ θωνά, σὺ φρόντο κεὶ κάτω, μ' ἔνοι χρώμα ἀλαφροθάμιο, ἀραχνίνο, πῆς, σὰν παραμυθένια θωνά φανάζανε. Καὶ περπατούσαμε σὺν κάμπο αὐτὸ τὸν ἀπέραντο, καὶ καμαρώνουμε τὰ θωνά τὰ παραμυθένια, κι ὅταν λύνουμε τὴ φλύαρη σιωπή μας, λόγια σύντομα, κομμένα λόγια, λέγαμε.

— Φούλια μου! σοῦλεγα, καὶ τὸ αμου τῶλεγα ἴσο σιγανά, σκεδὸν ἀπὸ μέσα μου, ποῦ πίστευα πῶς δὲν τᾶκουγες. Γιατί ἔτρεμα μὴν τᾶκούσεις, — γιατί φοβόμουνα μὴπως ἀκούγοντάς το πικραθεῖς, μὴπως ἀκόμα καὶ μοῦ κακιάσεις.

Καὶ μοῦλεγες καὶ σὺ : καλέ μου! ἦ τὸ θαροῦσα πῶς μοῦλεγες, — τὸ ἴδιο κάνει. Κ' εἶμουνα καὶ νιὸς ἀκόμα — θᾶν τὸ πιστέψεις; Εἶχα τὰ χρόνια σου. τὰ λουλουθένια σου τὰ χρόνια, καὶ τὰ χιόνια εἶχανε φύγει ἀπὸ τὰ μαλλιά μου κι ἀπὸ τὴν ψυχὴ μου, καὶ σὶ μαλλιά μου καὶ σὶ τὴν ψυχὴ μου εἶχεν ἀπλωθεῖ, ἀλί μου, ἦ ἀνοιξη....

Περπατώντας, φτάσαμε σὸ ποταμάκι ποῦ μᾶς ἔκοβε τὸ δρόμο. Νά, σὸ ἀντίκρουμά του, ἔνα παιδιάτικο πείσμα καλοδρονιάστηκε στὴν ψυχὴ μας. Νά μὴ μᾶς κόψει αὐτὸ τὸ ἐμπόδιο τὸ δρόμο — καὶ κανένα ἄλλο ἐμπόδιο. Νὰν τὸ περάσουμε τὸ ποταμάκι, — μὰ πῶς; Πόρο δὲ βλέπαμε κανένα. Ἐπρεπε πηδώντας νὰν τὸ περάσουμε. Δοκίμασα πρῶτος, καὶ τὸ πέρασα πηδώντας. Μόνο ποῦ τὰ πόδια μου τᾶβρεξα λίγο. Καὶ ξαναπήδησα πάλι κ' ἤρθα σιμά σου, καὶ πάλι ξαναπέρασα στὴν ἀντίπερα ὄχτη, καὶ τὸ παιγνίδι αὐτὸ μᾶρεσε καὶ τὸ χαίρομουνα σὰ μικρὸ παιδί.

Μὰ σὺ δὲν ἀποκοτούσες νὰ δοκιμάσεις. Φοβόσουνα μὰ καὶ ἡ ἐπιμονὴ σου νὰ περάσεις δὲ λιγότευε. Τότε τὴλμησα — ἀκόμα καὶ τώρα θαμᾶω μὲ τὴν τὸλμη μου καὶ δὲν τὴν πιστεύω — καὶ σὲ πῆρα στὴν ἀγκαλιά μου, καὶ πηδώντας σὲ πέρασα στὴν ἄλλη μεριά. Καὶ δὲ βράχια καθόλου, θᾶν τὸ πιστέψεις; Καθόλου, μὰ οὔτε τόσοδᾶ. Ἀντὶ γιὰ βάρος, φτεροῦγες μοῦδωσες, — σὰ φτεροῦγες μου σ' ἐνωθα.

Καὶ σὰ σ' ἀπίθωσα σὸ χῶμα τὸ ὑγρὸ, γελαστὴ κι ὀλοκόκκινη, τὸλμησα νὰ σοῦ ἀγγίξω τὰ μαλλιά σου ἀπαλά μὲ τὰ χεῖλη μου. Καὶ σὺ δὲ θύμωσες. Σ' τὸρξίζομαι πῶς δὲ θύμωσες — καὶ πιστεψέ με. Τὸ ἐναντίο, τραβώντας μὲ σιμά σου, μὲ φίλησες — καὶ μὲ φίλησες τόσο θερμά καὶ τόσο δυνατά, ποῦ ξόπνησα.

Κοῦμα!

Κοῦμα νὰ μὴν τελιώνουν τέτοια ὄνειρα γλυκά μὲ τὸ θάνατο!...

1905

Δ. Π. Τ.

ΠΟΝΟΣ

Ἐχω τὸν Πόνον ἀφέντη μου
καὶ μόνε αὐτὸν δουλεύω....
ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

...Κι ὅμως! Μ' ὄλες τους τίς ἀσκήμιες, κεὶ κάτω, τὰνθρώπινά τους, ἔχουν τοῦ καὶ ποῦ κάτι εὐγενικό, νὰ ποῦμε, ὁμορφο. Μέσα σὸ δοῦρο τῶν παθῶν ἀνθεῖ δᾶ καὶ κεὶ κᾶνα κλωνάρι χλώρη...

Φυτρώνει κεὶ κάτω, σὶ ἀνθρώπινα, σὶ χαμηλά φτωχόσπιτά τους καὶ στοὺς σκοτεινοὺς τους αὐλόγυρους, καὶ στοὺς στενοὺς δρομάκους τους, συχνά - πυνά καὶ σὶ τρανά τους παλάτια καὶ σὶ μεγαλόπριπα πάρκα τους, καὶ δᾶ καὶ κεὶ, καὶ σὶς ἐρημικῆς γᾶχες τῶν θωνῶν τους, σὶ χορταρένα καλύβια τους, φυτρώνει ἔνα δέντρο περιεργο, ὁμορφο κι ἀσκημομαζι, θλιβερό, νὰ τὸ βλέπεις, μαζι καὶ παρηγόρο - κάτι σὰν κυπαρίσσι νὰ φυλάει τὴ θλίψη κάποιου μνήματος, καὶ σὰν λεμονιά νὰ μυρῶνει τὸ πανηγύρι κάποιου γάμου - καὶ τὸ δέντρο αὐτὸ ἄλλοι τὸ καταριοῦνται, κι ἄλλοι τὸ πονᾶν καὶ τὸ χαίρουνται ἄλλοι κ' ἔχει σκαλιστάδες του καὶ περιποιητάδες του τὴ φτωχολογιά, κ' ἔχει λαχταριστοὺς ἱερέθδες του καὶ φύλακῆς του τοὺς ποιητάδες... Καὶ τὸ δέντρο αὐτὸ τὸ λένε Πόνον!...

Φυτρώνει ἀφύτευτο τὸ δέντρο, ὁ Πόνος, ἀφύτευτο σὰν τὸ ἔλατο καὶ σὰν τὸ θυμάρι, μέσα στοὺς θλιβεροὺς λαχνοκόηπους τῆς φτωχολογιάς, καὶ τὸ ἀναθρέφουν καὶ τὸ περιποιοῦνται ζηλιάρικα μέσα σὶς λουλουθένες σέρρες τους οἱ ποιητάδες...

Μὲ τὸ ξύλο του ἔφτιασαν ἄλλοτε τὸ Σταυρὸ τοῦ Ναζωραίου.

Κ' οἱ ρίζες τοῦ δέντρο αὐτοῦ λέγονται Εἰμαρμένη, καὶ τὸ κορμὶ του Ψυχὴ.

Κ' εἶναι τὰ κλωνάρια του ὄλες οἱ ἀνθρώπινες δυστυχίες καὶ κακομοιρίες, κ' εἶναι τὰ φύλλα του ὄλες οἱ θλίψεις - κ' εἶναι τὰ ψηλά του κλωνάρια ὄλοι οἱ εὐγενικώτεροι καημοὶ κ' οἱ πόθοι, κι ὄλοι οἱ ἀγιώτεροι σπαραγμοὶ.

Κι ἀνθοῦνε σὶ ψηλά του κλωνάρια κάτι μικρά, κατᾶλεκα ὁμορφολούουδα, ποῦ τὰ λέν Ποιητικῆς Ἐκστασεως καὶ Ἰδανικά.

Καὶ τὸ ποτίζουν μὲ Δάκρια τὸ δέντρο αὐτὸ, τὸ τρέφουν μ' ἀναφυλλητά.

Καὶ τᾶχουν Ἰερό - πὶδ κι ἀπὸ Λιβάνι, καὶ πὶδ κι ἀπὸ Φοίνικα.

Καὶ κουρνιαζοῦν σὶ φουλλωσιά του ὄλοι οἱ Ἐρωτες καὶ χορεύουν σὶ κλώνια του ὄλες οἱ Μούσες. Κ' ἔρχονται κάτω σὶν ἴσοιο του ὄλοι οἱ πονεμένοι κι ὄλοι οἱ ὄληροι.

Κ' ὑψώνεται ψηλά, πολὺ ψηλά, τὸ δέντρο αὐτὸ, ὁ Πόνος, ὡς τὸν Τρίτο, κι ὡς τὸν Ἑβδομο. Ἀπὸ τίς χαμηλότερες κλάρες του μόνον νόχτα βλέπει κανεὶς, κι ὄλο ἀκωθεῖ τὸ ὀρητικὸ κῆλημα τῆς Ρεμμασιᾶς τῶν Δακρῶν, ποῦ κατεβᾶει κάτου κεὶ. Μόνον νόχτα βλέπει κανεὶς εἶναι οἱ ἀλλόμαντρες καὶ τὰ γύρω σᾶτια,

πὸ κρύβουν τὸ φῶς. Μὰ ὅποιος δύναται νάνεβει ψηλά, στ' ἀψηλότερα κλώνια, πὸ μόνο τρυφερὰ κ' ἀστάντικα φτερὰ μποροῦνε νὰ φτάσουν, πὸ ψηλά, κὶ ἀπὸ κεῖ πὸν κουρνιάζουν οἱ Ἑρωτες, κὶ κάπου πὸν χορεύουν οἱ Μοῦσες, τὸ περιφημότερο πανόραμα ξανόγεται μπρὸς στὴ θωριά του. Πανώρια ἢ Φύση ξαπλώνεται κεῖ κάτω μὲ τὰ χρώματά της κὶ τὰ λουλούδια της, στεφανωμένη μὲ τὰ Αἰσθήματα κὶ τὴς Ἀγάπης· κὶ στὸ λερὸ φουσκὶ πὸν σκεπάζει κὶ δργάνει τὰ σπλάχνα της, στ' ἀνθρώπινα, μαῦρες σχαμερὲς σαῦρες κὶ σκουλίκια διατρέχουν τὴς ὁμορφες ἐκτάσες. Κὶ ὅσο ἀνεβαίνει κανεὶς πὸ ψηλά, στὸ δέντρο τοῦ Πόνου, τόσο βλέπει καλύτερα, ξεχωρίζει καθαρότερα, νιώθει ἀληθινότερα.

Ἡ κορφή του φτάνει τὴν Πούλια κὶ τὸν Αὐγερινό!

Ἀνεβασμένοι ψηλά, σ' ἓνα ἀπὸ τὰ ψηλότερα κλώνια τοῦ Ἱεροῦ Δέντρου τοῦ Πόνου, πὸ ψηλά ἀπὸ κεῖ πὸν κουρνιάζουν οἱ Ἑρωτες κὶ κάπου κὶ πὸν χορεύουν οἱ Μοῦσες, χαρίζω τὴς ἀστόχαστες τοῦτες κοντυλιές ἀπάνου στ' Ἀνθρώπινα κὶ τοὺς Ἀνθρώπους, πὸν σὰν ἀπὸ ἄλλον κόσμον τὰ θωρᾶν ἀπ' τὴ σκοπιά μου κὶ τὰ ξεχωρίζω νὰ κυλιῶνται στὸ λερὸ φουσκὶ κὶ κάτω, γύρω σὲ κάποι ἀνθρώπους...

Ἐπιλόγου τὸς 20.

ΝΟΥΜΑΣ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΤΕΤΡΑΦΥΛΛΟ ΤΡΙΦΥΛΛΙ

Τ' ἀγγόνια μαζεύτηκαν γύρω της, κ' ἡ καλὴ γιαγιὰ ἀρχίνησε, μὲ τὴ σιγανή, γλυκεῖα φωνὴ της:

Ἦρες κὶ ὄρες μακριὰ ἀπ' τὴν πολιτεία εἴταν ἓνα μέρος ἐρημικὸ κὶ ἄγριο. Σπάνιο πράμα νὰ περάσει ἀπὸ κεῖ ψυχὴ ζωντανή. Δέντρα κὶ λουλούδια δὲ φυτρώνανε σ' αὐτὸ τὸν τόπο. Μόνο τριφύλλι, ἄγρια χόρτα κὶ ἀγκάθια εἶντουσαν πολλά. Πεταλοῦδες κὶ πουλιὰ δὲν πετάγανε κεῖ, πρόβατα κὶ γίδια δὲ δόσκανε. Ὅλος ὁ τόπος εἴταν ἐρημικὸς κὶ ἄγριος, κὶ βασιλευε γύρω μὴ νεκρικὴ ἡσυχία. Σπάνιο νὰ περάσει ἀπὸ κεῖ ἄνθρωπος. Κανένας δὲ φρόντιζε γιὰ τὸ μέρος αὐτὸ τὸ τριφύλλι δὲν ποτιζότανε παρὰ ἀπὸ τὴ βροχὴ τοῦ Θεοῦ — κ' ἡ γιαγιὰ ἔκαμε τὸ σταυρὸ της.

Τὸ τριφύλλι εἴταν πικνὸ πυκνὸ, κὶ μέσα στ' ἄλλα τριφύλλια φαινότανε ἓνα μεγαλύτερο ἀπὸ τ' ἄλλα, μὲ ἄσπρη καταπράσινα φύλλα, ἓνα τετράφυλλο τριφύλλι.

Ὁ κόσμος ὅλος στὴν πολιτεία — πλούσιοι, φτωχοί, ἄντρες, γυναῖκες, παιδιά, — ψάχνανε νύχτα μὲρα γιὰ νὰ τὸ βροῦνε, μέσα στὰ μεγάλα κὶ ὄραϊα περιβόλια, μέσα στὰ ποτιστικὰ λειβάδια, κὶ αὐτὸ θρῆσκοντανε σ' αὐτὸ τὸ ἄγριο κ' ἐρημικὸ μέρος...

Οἱ μανίδες φυτεύανε σὲ γλάστρες τριφύλλι, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ βγεῖ κὶ κανένα τετράφυλλο, κὶ τὰ κορτίσια τοὺς σηκωνόντουσαν κάθε πρωὶ κρυφὰ γιὰ νὰ τὸ βροῦνε. Τὰ παλληκάρια γυρίζανε ὄξω στὰ περιβόλια, κὶ ὅλο ψάχνανε μὲς στὰ χορτάρια. Οἱ ἄρχον-

τες ἀγοράζανε ἐπίτηδες περιβόλια, κὶ ὅλο ψάχνανε... Μὰ κανένας δὲν τῶβρισκε τὸ τετράφυλλο τριφύλλι, γιὰτὶ κανένας δὲ φαντάστηκε νὰ πάει στὸ ἐρημικὸ κὶ ἄγριο ἐκεῖνο μέρος γιὰ νὰ ζητήσῃ τὸ τετράφυλλο τριφύλλι.

Ὅμως, μὴ φορὰ, πέρασε κεῖ κοντὰ, ἀπὸ τὸ δρόμο, ἓνα ὄραϊο αὐτοκίνητο μὲ πολλὲς θέσες. Καθόντουσαν μέσα σοβαρὰ κύριοι, καλοντυμένοι, ὁμορφες γυναῖκες μὲ πολλὰ λούσα, παιδάκια φορτωμένα γληγορὰ. Ἀλλὰ τὸ αὐτοκίνητο ἔτρεχε γλήγορα, κὶ μέσα σὲ σύννεφα σκόνης, πέρασε σὰν ἀστραπὴ μπροστὰ ἀπ' τὸ τετράφυλλο τριφύλλι, κὶ χάθηκε μακριὰ, χωρὶς κανένας μέσα ἀπ' τ' αὐτοκίνητο νὰ προφτάσει νὰ δεῖ τὸ τετράφυλλο τριφύλλι.

Μιὰν ἄλλη μέρα, ἓνα ζευγάρι ἀγαπημένων ξευακρήθηκε ὡς ἐκεῖ, ψιθυρίζοντας λόγια τῆς ἀγάπης. Οἱ δυὸ ἀγαπημένοι θάβλεπαν ἴσως τὸ τετράφυλλο τριφύλλι· ἀλλὰ μὴ μεγάλη, σχαμερὴ μύγα πέταξε μπροστὰ τοὺς δουίζοντας, κὶ τὸ ζευγάρι τῶν ἐρωτευμένων πέρασε κὶ δὲν εἶδε οὔτε αὐτὸ τὸ τετράφυλλο τριφύλλι.

Κὶ ὁ κόσμος μέσα στὴν πολιτεία, ὅλο ἔψαχνε μὲς στὰ περιβόλια κὶ τὰ ποτιστικὰ λειβάδια, γιὰ νὰ βρεῖ τὸ τετράφυλλο τριφύλλι, μὰ κανένας δὲν τῶβρισκε, γιὰτὶ κανένας δὲ συλλογίστηκε νὰν τὸ γυρέψῃ σ' αὐτὸν τὸν ἐρημικὸ κὶ ἄγριον τόπο...

Ἐνας τσοπάνης, ἄλλη μὴ φορὰ, πέρασε ἀπὸ κεῖ, πηγαίνοντας στὰ τραμάτα του. Μπήκε μὲς σὲ τριφύλλι, ξαπλώθηκε, εἶδε τὸ τετράφυλλο, ἀλλὰ δὲν τοῦκανε καμιά ἐντύπωση, γιὰτὶ οὔτε ἤξευρε τί διαφορὴ εἶχε ἀπὸ τ' ἄλλα τὰ τριφύλλια. Τὸ ἄφησε λοιπὸν, κ' ἔφυγε κὶ αὐτὸς χωρὶς νὰν τὸ κόψῃ.

Κὶ ὅλο τὸ γύρευε μέσα στὴν πολιτεία ὁ κόσμος, μὰ κανένας δὲν τῶβρισκε, γιὰτὶ κανένας δὲ σκέφτηκε νὰ τὸ ζητήσῃ κεῖ πὸν εἴτανε...

Τὰ τελευταῖα αὐτὰ λόγια τὰ εἶπε ἡ γιαγιὰ ὄραϊα, ὄραϊα, κὶ σιγανὰ, μὲ τὰ μάτια μισοκλεισμένα. Ἐπειτα ἔγυρε τὸ ἄσπρη της κεφαλὴ πάνω στὸν ὄμο, ἄφησε τὰ χέρια της νὰ κρεμαστοῦνε κάτω, κ' ἔκλεισε τὰ μάτια.

— Λοιπὸν, γιαγιὰ, δὲν τῶβρε κανεὶς τὸ τετράφυλλο τριφύλλι;

Ἀλλὰ ἡ γιαγιὰ δὲν ἔδωσε καμιά ἀπάντηση. Εἶχε ἀποκοιμηθεῖ. Τ' ἀγγόνια λυπηθήκανε καὶ δὲ θέλησαν νὰ ξυπνήσουν τὴν καμμένη τὴ γιαγιὰ. Ἐπειτα κὶ τὸ παραμῦθι δὲν εἴτανε τόσο καλὸ. Δὲν ἔλεγε οὔτε γιὰ ὄραϊα βασιλοπούλα, οὔτε γιὰ φαντάσματα, οὔτε γιὰ ληστες. Ἄφισαν λοιπὸν τὴν καλὴ γιαγιὰ νὰ κοιμᾶται, κὶ ἀρχίνησαν τὰ παιγνίδια κὶ τὰ πηδημάτα. Ὑστερ' ἀπὸ λίγο λησμόνησαν ὅλος διόλου τὴν ἱστορία μὲ τὸ τετράφυλλο τριφύλλι, πὸν κανένας δὲν τῶβρισκε, γιὰτὶ κανένας δὲν τὸ ζήτηγε κεῖ πὸν εἴταν, κὶ πὸν οὔτε οἱ ἄνθρωποι μὲ τ' αὐτοκίνητο, οὔτε οἱ ἐρωτευμένοι, οὔτε ὁ τσοπάνης τὸ βρήκανε, ἀν καὶ περάσανε τόσο κοντὰ...

Πέρα

ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

Ίδιοκτήτης και Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Έκδότης και Διαχειριστής: ΧΡ. ΓΑΝΙΑΡΗΣ & ΣΙΑ

Ταχυτικοί συντάχτες: Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ, ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟ-
ΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Όσα γράμματα ενδιαφέρουν τη Διαχείριση πρέπει να διευθύνονται:

Χ. ΓΑΝΙΑΡΗ & ΣΙΑ Σοφοκλέους 3, ΠΕΡΗΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Γιά την Ελλάδα	δρ.	20	τό χρόνο.
		10	τό εξάμηνο.
		5	τό τρίμηνο.
Γιά την Αγγλία και Αίγυπτο	£	1	τό χρόνο
		0,10	τό εξάμηνο
Γιά την Αμερική	\$	5	τό χρόνο
		3	τό εξάμηνο

Και γιά τα άλλα μέρη ανάλογα

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΣΕΒΑΣΤΗ ή απόφαση του Έλληνικού λαού, ὃ πως την ἔδειξε την περασμένη Κυριακή, ἔξακόντας τὰ κυριαρχικά του δικαιώματα, και πρώτα πρώτος την ἀναγνώρισε και τὴ σεβάστηκε κείνος πού τόσο ἀγρία καταψηφίστηκε. Δὲ θέλησε ὁ λαὸς Βενιζέλο. Δικαιώμα του αὐτό. Θέλησε Κωσταντῖνο. Κι αὐτό δικαίωμά του. Ἄς ὄψουνται κείνοι πού τὸν ἀναγκάσαν τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ νὰ μὴ θέλει Βενιζέλο, κι ἄς δῖψουνται πάλι κείνοι πού ἀγωνίστηκαν νὰ πείσουν τὸ Βενιζέλο πὼς ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς δὲ θέλει Κωσταντῖνο και τὸν ἐπρώξανε σ' αὐτὴ τὴν τρομερὴ γκάφα, νὰ βάλει ἀντιμέτωπὸ του στὶς ἐκλογές, ἀντίπαλό του, νὰ ποῦμε, τὸ λαοφίλητο (γιατὶ ἔτσι ἀποδείχτηκε) Βασιλιά. Δίχως τὴ γκάφα αὐτὴ, μπορούσε νὰ γινε και πάλι τὴν ἐκλογὴ ὁ Βενιζέλος, μὰ δὲ θὰ τὴν ἔχανε τόσο τραγικά.

ΑΣ ὄψουνται, εἴπαμε, κείνοι πού ἀναγκάσαν τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ νὰ μὴ θέλει Βενιζέλο, και κείνοι πού ἀνάγκασαν τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ νὰ μὴ θέλει Βενιζέλο, εἶναι οἱ ὁπαδοὶ του, εἶναι τὸ κόμμα του. Γιατὶ, ἀντίθετα μὲ τὸ μυθολογούμενο Κρόνο, τὸ Βενιζέλο τὸν ἔφαγαν τὰ παιδιὰ του, τὰ δημιουργήματά του, τὸ κόμμα του. Θέμα κατὰλληλο γιά μιὰ πλατεῖα και διαφωτιστικὴ πολιτικοκοινωνικὴ μελέτη, πού ἴσως ἀργότερα τὴν καταπραστοῦμε. Ὁ Βενιζελισμὸς στάθηκε ὀλέθριος πρῶτα - πρῶτα γιά τὸν ἴδιο τὸ Βενιζέλο.

και ὕστερα γιά τοὺς ἄλλους Ἕλληνες. Οἱ ἄνθρωποι του, ὁ πολιτικὸς του αἰδόλυρος, ἡ σπείρα τῶν ἰδιοτελῶν ἀνθρώπων, τῶν ἀνθρώπων μὲ τὰ μακριὰ χέρια και μὲ τὶς τρεχάτες τσέπες, πού τοῦ παρόλνε κάθε ἐνέργεια και κάθε δράση. — ἡ σπείρα τῶν κακοποιῶν αὐτῶν στοιχείων τὸν ἔφαγε. Μπορεῖ στὰ βάθη τῆς ψυχῆς του νὰ δοκίμασε κάποιον πίκρα γιά τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς και νὰν τὸ χαρᾶχτηροῖσε ὡς ἀγνωμοσύνη τοῦ Ἑλλ. λαοῦ πρὸς τὶς μεγάλες, τῆς ἀφάνταστες κι ἀσάλευτες ἐθνικὲς ἐπιτυχίες του, μὰ στὰ βάθη τῆς ψυχῆς του θὰ δοκίμασε και κάποιον ἀνακούφιση, πού ὁ λαὸς, τὴν περασμένη Κυριακὴ, μὲ τοὺς ψήφους του, τὸν ἀλλάξε ἀπ' αὐτὴ τὴ σπείρα, τὸν ἔλυτρωσε ἀπὸ τοὺς φίλους του. Γιατὶ εἶναι ἀδύνατο νὰ μὴν τὸβλεπε κι αὐτὸς, ὅπως τὸ βλέπαμε ὅλοι μας, και μὲ πόνο ἐσώψυχο τὸ μολογούσαμε, πὼς ὅταν τὸ Ὑπουργεῖο τῆς Περιθάλψης διευθυνότανε ἀπὸ μιὰ κριόρα, μὲ ἀρχηγὸ τῆς τὸν Καμπίρη, και τὸ Ὑπουργεῖο τῶν Οἰκονομικῶν ἀπὸ τὸν Μιχαλάκη Ρινόπουλο, και τὰ ἄλλα τὰ Ὑπουργεῖα ἀπὸ ἄλλους ἐφάμιλλους τους στρατῆρες και στρατιῆρους, ὁ λαὸς θὰ στένιζε ὡς δορυλάωτος και θὰ λαχταροῦσε, σὰ δευτέρη ἀνάσταση, τὴ μέρα πού θὰ μπορούσε μὲ τὸν παντοδύναμο ψῆφο του νὰ βγάλει ἀπὸ πάνω του αὐτὸ τὸ κόμμα, πού ἔφτυσε, και μὲ τὸ δίκιο του, νὰν τὸ χαρᾶχτηροῖσει και γιά τυραννία.

ΚΙ ὅμως τοῦ παρουσιαστήκανε δυὸ εὐκαιρίες, δυὸ μοναδικὲς εὐκαιρίες, τώρα τελευτεῖα, νὰ μαλακώσει τὸ λαὸ, νὰ κερδίσει ἀρχετοῦς μὲ τὸ μέρος του. Ἡ πρώτη εὐκαιρία εἶταν ἡ ἀγρία δολοφονία τοῦ Δραγοῦμη, τοῦ ἀλησμόνητου Ἰδα μας. Ἄν ὕστερα ἀπὸ τὸ συγκινητικὸ τηλεγράφημα ποῦστειλε στὸν πολυέβαστο πατέρα τοῦ Ἰδα ἀπὸ τὸ Παρίσι, κ' ὕστερα ἀπὸ τὸ τηλεγράφημα ποῦστειλε στὴν Κυβέρνηση, ἀποδοκιμάζοντας τὶς βαρβαρότητες και συσταίνοντας τάξη και ἡσυχία, — ἂν ὕστερ' ἀπὸ τὰ δυὸ αὐτὰ τηλεγραφήματα, γυρίζοντας ἐδῶ, ἔστειλε ἀμέσως τὸ σῶμα τοῦ Γύπρη στὸ Μέτωπο και τὸν κ. Ρέπουλη στὸ Κρανίδι, νὰ «ἀνατρέπει ψαροκεφαλάς», ὁ λαὸς θὰ ἐξανάστανε και θὰν τὸ καλοχώνεψε πὼς ὕστερ' ἀπὸ τὶς ἐκλογές ὁ Βενιζέλος θὰ δίδειχνε τὴν ἱστορικὴ ἐπιτημὴ του και θὰ φερνε κάποια τάξη στὸ ἐσωτερικὸ ξεχαρβάλωμα. Ἡ δευτέρη εὐκαιρία, ἡ μεγαλύτερη, τοῦ παρουσιάστηκε ὕστερ' ἀπ' τὸ θάνατο τοῦ Ἀλέξανδρου. Ἄν, ἀντὶ νὰ βάλει ζήτημα Κωσταντῖνου στὶς ἐκλογές, δῆλωνε πὼς ὕστερ' ἀπὸ τὶς ἐκλογές θὰ φέρσει τὸ λαὸ λεύτερο νὰ διαλέξει τὸ βασιλιά του, τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐκλογῶν θὰ εἶταν πολὺ μιλακώτερο, ἴσως κ' εὐνοικώτερο. — Σταματοῦμε δῶ, γιατί δὲ θέλουμε νὰ δώσουμε τὴ μορφή ἄρθρου σὲ τοῦτο τὸ δομαδιᾶτικο παραγράφι. Ἰσως μιλήσουμε, ἂν εἶναι ἀνάγκη, ἀργότερα. Γιά σήμερα, σῶνουν αὐτὰ τὰ λίγα λόγια, πού, ἀκολουθώντας τὴν παράδοση τοῦ «Νουμά», τὰ γράφουμε δίχως νὰ λογαριάσουμε πρῶσωπα και κόμματα, μὰ μονάχα τὴν ἀμὴ κι ἀδυσώπητη ἀλήθεια.

ΑΜΑΡΤΙΕΣ ΓΟΝΕΩΝ

Ὁ Στέφανος ὁ Γουλιαμτζής, εἶταν ὁ καλλίτερος καπιεργάτης στὴν Ξάνθη. Δούλευε μὲ μεγάλη γρηγοράδα καὶ μὲ μεγάλη τέχνη. Ἐνα δέμα πρώτο οὐτὶ γιακά, τὸ ἀποτελεῖσθε σὲ τρεῖς μέρες, καὶ ἕνα ἕξτρα γκιουμπέκι σὲ τέσσερης, μὲ ἕνα καλλιτεχνικό στρώσιμο τοῦ φύλλου, μὲ διάλεγμα καὶ μὲ ἀλάτι μοναδικό. Τὰ κομμάτια ποὺ περνοῦσαν ἀπὸ τὸ χέρι του, φαινότουσαν ἀπὸ μακριά. Εἶταν σὰ νυφούλες φρεσκοντυμένες, ἔτοιμες γιὰ τὸ γάμο. Γιαντὸ καὶ εἶταν περιζήτητος ἀπ' ὅλους τοὺς καπνέμπορους καὶ τὸν παρακαλοῦσαν κάθε χρονιά, ποῖος νὰ τὸν πρωτοκαπαρώσει.

Εἶταν ἕνα ὁμορφο παλληκάρι εἴκοσι χρονῶνε μονάχα. Ψηλός, μελαχρινός, μὲ μεγάλα μαῦρα μάτια, μὲ κατάμαυρο μουστάκι, ψιλό, μπουρδισμένο στὶς ἄκρες, εἶταν ἕνας τέλειος τύπος λεβέντη μὲ τὰ τσόχινά του πουτούφια καὶ τὸ φαρδὸ μαῦρο μεταξωτὸ του ζουνάρι. Μοναχὰ τὰ δυὸ μεγάλα αὐτιά του τὸν ἀσκήμιζαν λίγο, καὶ προπάντων τὸ ἀριστερό του, ποὺ εἶτανε μεγαλύτερο καὶ κακοφτιαγμένο, σουβλερό στὴν ἄκρη. Γιαντὸ καὶ τὸ κρυβε πάντα μέσα στὸ φέσι του, ἀναγκασιμῶς νὰ τὸ φορεῖ πάντα πολὺ στραβά, γι' αὐτὸ καὶ σπάνια πήγαινε στὴν ἐκκλησιά.

Εἶχεν ὁμως ἕνα μεγάλο ἐλάττωμα. Κάθε χρόνο, ὁχι ὁμως σὲ ὠρισμένη ἐποχῇ, τὸν ἔπιανε μιὰ μεγάλη, μιὰ ἀνεξήγητη, μιὰ ἀκατανίκητη τεμπελιά. Βαριόταν νὰ σηκωθεῖ καὶ ἀπὸ τὸ κρεβάτι του ἀκόμα, καὶ ἀστανόταν ἀπὸ μέσα του μιὰ δίψα, μιὰ τρελλή ἀπρηθυμιά γιὰ τὸ τσίπουρο. Πολειοῦσε μέρες νάντισταθεῖ στὸν ἐσωτερικὸ πόθο του. Ἐβγαίνει ἀπὸ τὸ σπίτι του γιὰ τὴ δουλειά του, μὰ στὸ δρόμο, χωρὶς νὰν τὸ νιώθει, ἔμπαινε στὸ κρασοπουλεῖο τοῦ Σαλαβράα, καὶ τὸ στρωνε στὸ πιοτὶ. Καθότανε μοναχός του σὲ καμιὰ γωνιά, καὶ ρουφοῦσε σιγά - σιγά, χωρὶς παρέα, χωρὶς τραγοῦδι καὶ μαλώματα, μπόλκα καραφάκια. Μοναχὰ ὅταν τὸν ἔπιανε τὸ πιοτὶ, τοῦ φεύγανε κατὶ λόγια ἀσυνόρητα καὶ χωρὶς κανένα νόημα. Κοιμώτανε μέσα στὸ καπηλειὸ σὲ κανένα τραπέζι ἢ σὲ κανέναν πάγκο, καὶ τὸ πρωτὶ, ὅταν ὁ ταβερνιάρης ἄνοιγε τὸ μαγαζὶ, ξανάρχιζε πάλι τὸ σιωπηλὸ μεθῆσι του, ποὺ τέλειωνε πάντα σὲ μιὰ μεγάλη κρίση ἐπιληψίας, μὲ φοβεροὺς σπασμούς. Τότε τὸν κουβαλοῦσαν ἀνάιστητο στὸ σπίτι του. Ὅταν συνερχότανε, καὶ ἔνιωθε τὸν ἑαυτὸ του μὲ τὸ σῶμα ἀποκατωμένο καὶ τὸ κεφάλι του βαρὺ σὰν πέτρα, ὠρμιζότανε πὼς δὲ θὰν τὸ ξαναβάλλει ποτὲ στὸ στόμα του, ξεκουραζότανε κἀνα-δυὸ μέρες, καὶ ξανάρχιζε πάλι τὴν ταχτική, τὴν ἥσυχη καὶ δουλευτάρικη ζωὴ του. Ξαναγινότανε πάλι ὁ Στεφανῆς ὁ μοναδικός, ὁ περιζήτητος ἐργάτης.

Ἀπὸ πολὺ μικρὸ παιδί εἶχε μείνει πεντάρφανος. Ὁ πατέρας του εἶταν ἐργάτης στὸ Χατζῆ Σταῦρο. Ἐπινε πολὺ, καὶ στὸ τέλος πέθανε τρελός στὸ φρενοκομεῖο τοῦ Γεντὶ - Κουλέ, στὴν Πόλη. Τὴ μάνα του, ἀπὸ μικρὸ κορίτσι, ἀπὸ τότε ποὺ μάζεβε καπνόφυλλα, τὴν ἔπιανε σεληνιασιμῶς. Μιὰ μέρα τὴ βόηκανε νεκρή στὸ στρώμα της. Τὴν εἶχε πνίξει μιὰ πολὺ δυνατὴ κρίση.

Ὁ Στεφανῆς εἶχε μείνει πεντάρφανος τριῶ χρονῶ.

Δὲν εἶχε κανένα συγγενῆ, ἔξδν ἀπὸ μιὰ μακρινὴ μοναχὰ θειά του, τὴν κυρὰ Κατερίνα, ἀπὸ τ' Ἀλουῖτσι, ποὺ τὸνε λυπήθηκε καὶ τὸνε πῆρε ψυχογιό της, τὸν περιμάζωξε μὲ τὰ μεροκάματα ποῦκανε στὰ τσομπιτζήδικα σπίτια, σφουγγαρίσματα, πλύσεις, σιδερώματα, κατάφερε νὰ τὸν μεγαλώσει, νὰ τοῦ μάθει λίγα γράμματα, νὰ τὸν κάνει καλὸ τεχνίτη. Γιαντὸ καὶ κείνος τὴν ἀγοποῦσε καὶ τὴ σεβότανε σὰ μητέρα του, καὶ δὲν τὴν ἄφινε πιά νὰ ξενοδολεῖται. — «Θὰ σὶ πάρου καὶ μιὰ νυφούδα νὰ μὴν κουράζεσαι». — «Ἀμ' πότε γιέ μ'», νὰ σὶ φιλήσου καὶ τὰ στέφανα σ' καὶ ἄς πιδάνου», τοῦ ἀπαντοῦσε χαρούμενη ἡ μαριά.

Κεῖνη τὴ χρονιά ὁ Στεφανῆς δούλευε στὸ καπνομάγαζο τοῦ Στεργιούδη. Εἶταν ἀκόμα οἱ χρονιές, ποὺ οἱ καπνοεργάτες εἶτανε σωστοὶ σκλάβοι, ἀνθρωπομηχανές. Δουλεύανε, μὲ μισὴ ὥρα διακοπὴ τὸ μεσημέρι, δώδεκα ὥρες, χωρὶς ἄλλο διάλειμμα. Μὲ δυὸ φράγγα μεροδοῦλι. Ἀλλίμονο σὲ κείνον ποὺ θὰ κάπνιζε πάνω ἀπὸ πέντε τσιγάρα, ἢ ποὺ θάπινε τρεῖς καφέδες. Κενόσεν δὲν τὸν ἔβαζε στὸ μαγαζὶ του.

Ἐνα βράδι, χωρὶς νὰ τὸ ἔβλει, χωρὶς νὰ τὸ σκεφτεῖ ποτὲς του, βρέθηκε ἀρραβωνιασμένος μὲ τὴ δούλα τοῦ ἀφεντικοῦ του, τὸ Χαρικλιώ, μιὰ θεώρατη νταρνάνα Μπουλουτριανή, μὲ μακριὰ ἄφθονα ξανθὰ μαλλιά ριγμένα πίσω στὴν ἀγαματινία πλάτη της, σὲ δυὸ χοντρές σφιχτοπλεγμένες πλεξούδες. Τὸ ἀνάστημά της καὶ ἡ κορμοστασιά της, κυπαρισσένια, θύμιζε τὰ μαρμαροένια ἀγάλματα ποὺ κάθε λίγο βρισκόντουσαν στὰ χωράφια τοῦ χωριοῦ της, στὰ πανεμένα Ἀβδηρα.

Ὁ γάμος τους εἶχεν ἀποφασιστεῖ γιὰ τὸν Ἀη-μῆτην ὄλο τὸ καλοκαίρι ὁ Στεφανῆς δούλεψε σὰ σκλάβο, καὶ τὶς γιορτὲς ἀκόμα, σὲ Τούρκα μαγαζιά, γὰ νὰ μὴ χάσει μεροκάματα. Τὰ σαββατόβραδα τραβοῦσε στὸ σπίτι τοῦ ἀφεντικοῦ του, καὶ κρατοῦσε συντροφιά τῆς ἀρραβωνιαστικιάς του. Κάμποσες Κυρεακὲς βγήκανε περίπατο στὸ σταθμὸ, πλάγι - πλάγι οἱ δυὸ τους, καὶ ἀπὸ πίσω σενάμενη κουνάμενη ἡ μαριά, ἢ κυρὰ Κατερίνα, μὲ τὸ γιορτερό της φακόλι καὶ τὸ πλουσένιο της σιγουνάκι, ποῦχε χρόνια νὰν τὸ φοροῦσε. Τῆς Παναγίας, τὸ δεκαπενταῖγουστο, καθίσαν ἑλιστάκερη μέρα μαζί. Ἐκεῖνος εἶτανε δὲ Χαρικλιώ τολημρὸ καὶ φλύαρο. Τοῦ πετοῦσε σκανταλιστικά ἀστεῖα, καὶ κάπου κάπου τῆς ἔσφουγγαν καὶ μερικὰ ἐρωτικὰ λόγια ἔκεινος τῆς ἀπαντοῦσε μὲ δέλια, κοκκίνιζε, ἔστριβε τὸ μουστακάκι του.

Τοῦ Σταυροῦ ἀνήμερα ξαναῆρθε ἀπὸ τὰ χωράματα τὸ Χαρικλιώ. Ὁ Στεφανῆς βρέθηκε νὰ εἶναι στὴν τεμπελιά του. Εἶχε δυὸ μέρες ποὺ δὲν κατέβαινε πιά στὸ μαγαζὶ. Ἡ δίψα γιὰ τὸ τσίπουρο τὸν εἶχε κυριεμένο τοῦ κάκου ἀγωνιζότανε νὰ νικήσει τὸν ἐσωτερικὸ δαίμονα. Τὴν παραμονὴ εἶχε κουβαλήσει ἕνα γαλόνι τσίπουρο. Τὸ Χαρικλιώ πρωτὶ πρωτὶ τὸν εἶχε βρεῖ μισομεθυμένο. Προσπάθησε νὰ τῆς κρυφτεῖ, μὰ ἀπὸ τὸν τρόπο ποὺ τὴνε δέχτηκε, τὸν κατάλαβε. Γιατὶ πρώτη φορὰ τῆς ἔσφιξε τόσο δυνατὰ τὸ χέρι, πρώτη φορὰ διάβασε μέσα στὰ μάτια του μιὰ παράξενη φλόγα. Ἡ κυρὰ Κατερίνα, ντυμένη γιὰ τὴν Ἐκκλησιά, τοὺς ἔμπασε στὴν καλὴ κἀμαρα μὲ τοὺς ἄστρος ὑπερτίδες. Κάθησαν ἀπάνω στὸ ντιβάνι, ὁ ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλον, δίπλα στὸ παράθυρο ποὺ ἔβλεπε στὸ

περιβόλι, φυτευμένο με διάφορα λαχανικά. Δυό κωδικιές, καμπουριασμένες από τον καρπό τους, άφθονο μά καταπράσινο άκόμα, έρριχναν μέσα στην κάμαρα μία ψηλή μυρουδιά. Ένα φλύαρο πουλί γλυκοκελαϊδοῦσε άπάνω σ' ένα κλαδί, και τήραγε ψηλά στον ουρανό, χαρούμενο, φουσκωμένο από τό τραγούδι. Ο ουρανός καθάριος, χωρίς κανένα σύννεφο.. Η μέρα φαινότανε ζεστή, βαρειά, σαν κλοκαιριάτικη. Αρχινήσανε τις γλυκοκουβέντες. Ο Στεφανής δέν είτανε δειλός. Ακκουμποῦσε άπάνω της, και, χωρίς να τό νιώσει, τό χέρι του θρέθηκε πίσω από τή μέση τής Χαρικιώς. Κείνη άρχισε νανάβει περισσότερο. Τα χείλια της και τα μάγουλά της είχαν άνάψει, είχαν γίνει κατακόκκινα σαν κεράσι, τα ρουθούνια της άνοιγόκλειναν, και τα στηθούρια της, προκλητικά, φορμαρισμένα στην έντέλεια, άνεθοκατέβαιναν με γληγοράδα. — «Ούφ, Στεφανή, τοῦ είπε, ζεστή και νει από τώρα», και πετάχτηκε όρθια και ξεκουμπωσε τό μπουστο της. Κείνος μιλά. «Αξάφνα σηκώθηκε και τηνε βοήθησε να λευτερωθεῖ από τον ξεγελωμένο μπουστο, που έκρυβε τόσους θησαυρούς. Τό κορμί της από μέσα είτανε σκισμένο πίσω στον όμο. Τα

μπράτσα της γυμνά, στρογγυλά, παχουλά. Τό ζεστό άρωμα τής ιδρωμένης μασχάλης της τον χτύπησε από κοντά κατάμουτρα, έρεθιστικό, προκλητικό χωρίς να τό νιώσει, χύμηξε άπάνω της. Κόλλησε σά θεντούζα τα χείλια στο σώμα της, ρουφώντας της σαν βδέλλα παντού, στο πρόσωπο, στα χείλη, στα μ. στήθος, στη μασχάλη, και στο τέλος μ' ένα δυνατό άγκάλιασμα, σύρθηκε χάμου μαζί της στο πάτωμα, άπάνω στο κλίμι. Κείνη στην άρχή έσκανε στα γέλια, σε λίγο όμως θέλησε να τον ξεφύγει, προσπαθοῦσε να γλυτώσει από τα χέρια του.....

«Όταν ή μανιά γύρισε από την εκκλησία, τους βρήκε μέσα στα αίματα, άψυχα πτώματα και τους δυό. Στις φωνές της τρέξανε οι γειτόνοι. Τό Χαρικιώ κολυμποῦσε μέσα στο αίμα με μία μαχαιριά άπάνω στο άριστερό της θυλί, σκεδόν γυμνή, με σχισμένη τή φούστα της. Ο Στεφανής δίπλα της, με γουρλωμένα μάτια, άνάσκελα, με τό στόμα σφιγμένο, και γιομάτο αίματα και άφρους, ξεψυχοῦσε μέσα σε φοβερούς και δυνατούς σπασμούς.

Γ. ΧΕΚΙΜΟΓΛΟΥ

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΦΤΑΙΕΙ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ

Μιάς κι όλοι μας είμαστε σύμφωνοι: πώς τό εκπαιδευτικό μας σύστημα έχει πολλές - πολλές έλλείψεις, και σε πολλά μέρη και στραβές κατευθύνσεις, πρέπει να προσέξουμε να θρούμε και τον αίτιο τής κατάστασης αυτής.

Ψάχνοντας λοιπόν, βρίσκουμε πώς τό Υπουργείο πάντοτε είταν ή άφορμή που τό Λαϊκό μας προπώντων σχολείο δέ βρήκε τον άνθρωπό του. Και γιατί; Γιατί δέν πίστευε ποτέσ του τό Υπουργείο τής Παιδείας, πώς στην Ελλάδα υπάρχει ένας κλάδος πολυάριθμος, ο Κλάδος τής Δημοτικής Εκπαίδευσης, που κλείνει μέσα του φωτιά και δύναμη, και πώς αυτός ο κλάδος θέλει ένλοχηση, είτε ύλική, είτε Κοινωνική, είτε ήθική, είτε έπιστημονική. Και τον κλάδο αυτόν τον εγκαταλείψανε στην τύχη του και, μπορούμε να πούμε, ότι και τον παραγκώνισαν και τον περιφρόνησαν. Και για ποιά λόγο νομίζετε; Γιατί τον άποτελοῦσανε δασκάλοι.

Ο δάσκαλος για τό Υπουργείο τής Παιδείας είναι κάτι τί άχρηστο πράγμα, που από ψυχικό τον κρατάει και τον ψωμίζει. Δάσκαλος = βάρος του προϋπολογισμού, χωρίς δύναμη και χωρίς ιδεώδη, και άχρηστος για ψηλότερη εργασία. Τα γεγονότα άλλωστε αυτό άποδείχνουν.

Στο πανυπαλληλικό νομοσχέδιο δέ βρήκαν βαθμό να έξομοιώσουν τό δάσκαλο, ενώ για τους εισπράχτορες και για τους κλητήρες βρήκαν.

Κάθε ύπουργείο φιλοτιμιέται να νάνηκώσει τον ύπαλληλό του και προσπαθεῖ να δώσει μεγαλύτερη αξία στις επαγγελματικές του σχολές. Παράδειγμα έχουνε τό Υπουργείο τής Συγκοινωνίας. Τόν τηλεγραφική τον παρασκευάσε σε μία ειδική σχολή τηλεγραφική,

είτε έξη μήνες, είτε ένα χρόνο, κ' έπειτα τον βοήθησε να φτάσει ως τον άψηλότερο βαθμό τής ιεραρχίας. Δέν τον λέει ποτέ: «Δέν αξίζεις να γίνεις γραμματέας ή τμηματάρχης ή Διευθυντής ή Έπιθεωρητής γιατί μονάχα έξη μήνες έσπούδασες» όχι, άλλ' όσο ο ύπάλληλος φαίνεται ικανός, τόσο προοιβάεται σε ανώτερη τάξη. Τό ίδιο γίνεται και στο Υπουργείο των Οικονομικών, που ο εισπράχτορας εύκολα φτάνει να γίνει ταμίας και Έπίτροπος άκόμα. Τό ίδιο σε όλα τα ύπουργεία.

Μονάχα τό ύπουργείο τής Παιδείας δέν έχει πίστη στους ύπαλλήλους του, τους δασκάλους, δέν έχει εμπιστοσύνη στις επαγγελματικές του σχολές, δηλ. στα Διδασκαλεία, και πρώτο αυτό δίνει τό παράδειγμα στην Κοινωνία, ότι ο δάσκαλος δέν αξίζει τίποτα. «Είλασσε δασκάλοι, λέει, δέν μπορείτε να πάτε ψηλότερα, δηλ. να γίνετε γραμματικοί, έπιθεωρητές, ανώτεροι έπιθεωρητές». Αυτή είναι ή μανταλιτέ τής ύπηρεσίας του Υπουργείου αυτού.

Μέσα από πέντε χιλιάδες προσωπικά διαλέχτηκαν με άσθηρότατη κρίση, 65 δημοδιδάσκαλοι και γίνηκαν έπιθεωρητές και αντικαταστήσανε τους φιλόλογους, που τους έβαλαν να μάθουν τό έπιθεωρητηλικό στού κασιδιάρη τό κεφάλι. Απότηχαν οι φιλόλογοι οικτρά και βγήκε μόνος του ο κλάδος να αυτοκυβερωθεῖ.

Αλλά και δω είδαμε την πιο στραβή άντίληψη. Αφού έπ' τόσα και τόσα χρόνια τώρα ή Λαϊκή εκπαίδευση με τους έπιθεωρητές αυτούς τραβήξε τον ύσιο δρόμο και παρουσίασε κάποια ζωή, έρχεται τό ύπουργείο και πληγώνει βαθειά αυτούς και τους λέει: «Είλασσε δασκάλοι και δέν μπορείτε να γίνετε τμηματάρχες σ' τάξης». Κι ο μακαρίτης ο Πετριδής, που όνειρεύτηκε τον Κλάδο να τον άννηκώσει καθώ-

ρισε πώς ο επιθεωρητής πρέπει νάχει βαθμό και μιστό Τμηματάρχη 6' τάξης.

Τώρα, γιατί νά μή μπορεί ο Επιθεωρητής νά γίνει Τμηματάρχης και α' τάξης, και Διευθυντής ακόμα, ένδω είναι ικανός; Γιατί είναι δάσκαλος!

Έτσι λοιπόν τὸ ὑπουργεῖο ἐξευτελίζει τοὺς ὑπάλλους του.

Ἐνῶ ὅπου πῆγαν οἱ ἴδιοι οἱ δασκάλοι, σὲ ὅποιάδη ποτε ὑπηρεσία, δεῖξανε πὼς ἔχουν ἰκανότητα καὶ ἀξία. Πῆγαν στὸ στρατό, καὶ σήμερα πενταχόσοι δασκάλοι εἶναι λεβέντες, λοχαγοί, ταγματάρχιδες καὶ συνταγματάρχιδες ακόμα, ἐνῶ γιὰ τὸ ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας εἶτανε δασκάλοι, ἀχρηστοὶ καὶ παραπεταμένοι.

Ἔχουμε παραδείγματα ὑποδιδασκάλων, πὼν γενήκανε μοιράχοι καὶ λοχαγοί, γιατί δὲν ξαιρναν μιστὸ μιστὸ τοὺς τὸν πλάστογραφοῦσε ὁ δήμαρχος, κ' ἔτσι κόντεψαν νά ψοφήσουν τῆς πείνας· βγήκαν ἀπὸ τὸ δασκαλίκι καὶ γίνανε ἄνθρωποι.

Ὅσοι πήγανε στὸ Δικηγορικὸ καὶ Δικαστικὸ κλάδο, προκόψανε στὰ γερά. Ἔχουμε καὶ Εἰσαγγελεῖς Ἐφετῶν δασκάλους.

Ὅσοι πήγανε στὸ ὑπουργεῖο τῆς Γεωργίας παίρνουν 1000 — 1100 δραχμὲς τὸ μῆνα, ὡς Ἐπόπτες τῶν Συνεταιρισμῶν παίρνουνε μιστὸ Γραμματέα α' τάξης καὶ προδιδάσκονται μέχρι τοῦ βαθμοῦ Τμηματάρχη α' τάξης. Οἱ ἴδιοι γιὰ τὸ Ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας εἶτανε δασκάλοι, δηλ. ἀχρηστοὶ ὄντα, καὶ δὲν ἔβρισκε βαθμίδα νά τοὺς τοποθετήσει!

Ὅστε οἱ ἴδιοι ὑπάλληλοι, ἐνῶ γιὰ τὸ ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας εἶναι δασκάλοι, δηλ. ἄνθρωποι μὲ καμιά ἰκανότητα, γιὰ τὰ ἄλλα ὑπουργεῖα εἶναι δυνάμεις, εἶναι προσωπικότητες.

Κι ἀφοῦ ξεκινᾷ τὸ ὑπουργεῖο αὐτὸ ἀπὸ τέτοια πρόληψη, βέβαια δὲν μπορεί ποτέ του νά λάβει καὶ γενναῖα μέτρα γιὰ τὴν ἀνύψωση τοῦ Κλάδου.

Μοῦ φαίνεται πὼς χρειάζεται κάποιος ἀγισμὸς μέσα στὸ ὑπουργεῖο, γιὰ νά μπορέσουν νάρθουν σὲ θεογνωσία.

Ἔχω λοιπόν, φίλε «Νουμά», ἄδικο νά ὑποστηρίζω πὼς τὸ Ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας μένει καθυστερημένο στὶς σύγχρονες ἀντίληψεις καὶ ὅτι δὲν ἔχει ἀληθινὴ ἐπίγνωση τῆς σημερινῆς πραγματικότητας;

ΕΝΑΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἀγγέλου Σημηριώτη: «Τραγούδια τοῦ Αντρωμοῦ». Παρίσι 1920.

— Ὁ ποιητὴς τῆς συλλογῆς «Μαῦρα Κρίνα» (1906), πὼν ἔδωσε στὴν ποίησίν του τότε κάποιο ἰδιαίτερο χρῶμα καὶ χάρι, σήμερα μὲ τὸ νέο του βιβλίον φαίνεται ὀλίγετα ξεπεσμένος καὶ ἀλλιώτικος. Στὰ «Μαῦρα Κρίνα» θέλησε νά τραγουδήσει ἐν' ἀνθρώπινον αἶσθημα, τὸν ἔρωτα, πάντα ζωντανὸ καὶ πάντα νέο. Στὰ «Τραγούδια τοῦ Αντρωμοῦ» καταπιάνεται νά στιχογραφήσει πατριωτικὲς κ' ἐθνικιστικὲς κοινοτοπίες κ' ἡ Μοῦσα του ἄγγιξε τὰ σύνορα καὶ τῆς πολιτικῆς ακόμα. Φυσικὸ λοιπόν, γιατί ὁ ποιητὴς ἔπεσε καὶ στὰ νοήματα, στὴν ποιητικὴν Ἰδέα, καὶ σ' αὐτὸ

ἀκόμα τὸ πλέξιμο τοῦ στίχου. Λείπει ἀπὸ τὴ γλώσσα του ἡ γραμματικὴ συνέπεια. Οἱ στίχοι του εἶναι πλουσιμμένοι ἀλλοῦ μὲ χαρμωδιές, ἀλλοῦ μὲ διασμένες συνίησεις, πὼν κάνουνε τὴ φράση δυσκολοπόροφη. Τὰ θέματά του χιλιόπατημένα. Οἱ ἐπιγραφές τῶν τραγουδιῶν του τέτοιες: τ'Ὁ Χαφίς», «Ἡ Ἔγνις τοῦ Χαμίτ», τὸ «Τσαρτσάφι» κλπ.

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Τρία καινούργια γαλλικὰ ρομάντζα: Ποῦ φέρνει ἡ ἀγάπη.— Ἡ Ἰνφάντη.— Ὁ ἀγαπημένος.

— «Ποῦ φέρνει ἡ ἀγάπη», εἶναι ὁ τίτλος ἑνὸς καινούργιου βιβλίου τῆς Ζάν Λάντρ. Ἡ Ζάν Λάντρ, πνευματωδέστατη γυναίκα, ἔχει γράψει σειρά ὀκλήρη ἔργων, πὼν διαβάζονται πολὺ καὶ πὼν ἴσως γι' αὐτὸ καὶ... νά μὴν ἐχτιμῶνται καὶ τόσο. Ἐργάζεται πολὺ καὶ παράγει βιβλία πολὺ χαριτωμένα καὶ ὁμορφογραμμένα. Θέλει νά διασκεδάσει τοὺς ἄλλους, καὶ διασκεδάζει καὶ τὴν ἑαυτὴς, γράφοντας. Τέλος εἶναι συγγραφέισσα μὲ ταλέντο μὰ πὼν ὁ φόβος τῆς μήπως τὴν ἀνεβάσουνε σὲ ἀψηλά ἀξιώματα καὶ τὴν ἀλυσόδεσουνε ἔτσι μὲ βαρεῖς ἀλυσίδες, τὴν κάνει νά παραφέρεται καὶ νά διαλέγει γιὰ θέματα τῶν ἔργων τῆς πράγματα πὼν μὴ γυναικὰ δὲ θάρροζε νά καλλιεργεῖ. «Τὰ τετράδια μᾶς ἀστῆς», ἔργο παλιὸ τῆς Λάντρ, εἶναι ἡ καυστικὴ σάτυρα μᾶς ἐρωτευμένης ἀστικῆς τάξης (μπορζουαζὶ ἀμουρῆς), πὼν μόνο στὸ βιβλίον τῆς Λάντρ ὑπάρχει. Μέσα σ' αὐτὸ τῆς τὸ ἔργο καταφέρεται κατὰ τοῦ ἀσκημοῦ φύλου, καὶ τὸ στολίζει μὲ τὰ παρ' αὐτῆς ἐπίθετα. Στὸ καινούργιο τῆς ἔργο «Ποῦ φέρνει ἡ ἀγάπη», ἔξακολουθεῖ τὸ ἴδιο παιχνίδι, δίνοντας στὸν ἥρωα τῆς ἱστορίας τῆς Μαροέλ, τὸ ρόλο ἐκφυλοῦ κ' ἐκμεταλλευτῆ. Ὁ κύριος αὐτὸς ὀδηγεῖ τὴν κόρη πὼν τὸν ἀγάπησε σ' ὅλα τὰ κέντρα τῆς διαφθορᾶς καὶ καταφέρει ὥστε μὲ κάθε τρόπο νά τοῦ μοιάσει στὴν ἀισχρότητα. Κι ἀφοῦ τέλος τὸ καταφέρει, τελεώνει μὲ τὸ νά τὴν καταφρονήσει καὶ νὰν τὴ χτυπήσει μὲ τὸ ἴδιο τὸ ἔργο του.

— «Ἡ Ἰνφάντη (Πριγκηπέσσα;)» τοῦ Λουὶ Μπερτρᾶν, εἶναι ἡ συγκινητικὴ ἱστορία τῆς κόρης ἀπ' τὴ Βιλαφράγκα, πὼν ἀπὸ ἀγάπη πρὸς ἕνα γὰρ ὁ ἀξιοματικὸ προδίνει τὸν πατέρα τῆς, τὴ μητέρα τῆς καὶ τοὺς δικούς τῆς, πὼν εἶχανε συνομώσει νά παραδώσουν τὴν πόλιν στοὺς Ἰσπανοὺς. Ὁ συγγραφέας δηγιέται μὲ πάθος καὶ τέχνη περισὴ τὸ τραγικὸ αὐτὸ εἰδύλλιο τῆς ἀγνῆς κόρης, πὼν ἀμαθὴ καὶ ἀγνωρῆ τῆς κακίας τοῦ κόσμου ἐμπιστεύεται μὲ τὴ μεγαλύτερη ἀφέλεια σὲ κείνον πὼν τὴν ἀγαπᾷ, μὰ καὶ πὼν εἶναι δοῦλος τοῦ καθήκοντος. Ἀπελιπισμένη ἀπὸ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς, κατορθώνει νά πετύχει τὴ χάρι τοῦ πατέρα τῆς, τρέχει στὴ φυλακὴ, μὰ φτάνει πολὺ ἄργα γιὰ νά τὸν σώσει. Ματαιώνοντας ἔτσι τὴν ἐνοσί τῆς μὲ τὸν ἀγαπημένο τῆς, κλείνεται σὲ μοναστήρι καὶ πεθαίνει, μακριά του, γιατί δὲ θὰ μπορούσε νά ὑποφέρει τὴν αἱματοβαμμένη εὐτυχία τῆς. Ἡ «Ἰνφάντη» εἶναι ἕνα ὄραιο ρομάντζο, πὼν μᾶς θυμίζει τοὺς ρομαντικοὺς πολέμους περασμένης ἐποχῆς.

— Ένα πραγματικό ἀριστούργημα τὸ τελευταῖο ἔργο τοῦ Κολέτ, ὁ «Ἀγαπημένος». Ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου, τὸ μόνο ὄνομα τοῦ ἥρωα, δείχνει ἀρετὰ, πὼς ἡ ὑπόθεσις στρέφεται γύρω ἀπὸ ἓνα αἰσθηματικὸ δράμα. Ὁ «Ἀγαπημένος» εἶναι γιὸς μιᾶς ξεχωραμένης μοῦσας, πρὸς πλούσιαν. Συζεῖ μετὰ τὴν Λέα, φίλη τῆς μητέρας του, πού μ' ὅλα τὰ χρόνια ἔχει διατηρήσει μιὰ ἀριστοκρατικὴ μορφή. Μιὰ μέρα ὅμως τὸν παντρεύουν μετὰ τὴν πλούσια, νεωρότατη κ' ἐξυπνότατη Ἑδέμ. Μ' ὅλα τῆς ὅμως τὰ χαρίσματα ἡ γυναίκα του δὲν κατορθώνει νὰ τὸν κάνει νὰ ξεχάσει τὰ περασμένα του, καὶ ξαναγυρνᾷ στὴν παλαιὰ του ἐρωμένη, πού δειχεται ἀρετὰ φρόνιμη, δείχνοντάς του πὼς τίποτα δὲν τοὺς συνδέει. Αὐτὴ εἶναι ἡ ὑπόθεσις. Ψυχολογικὰ, τὸ κύριο πρόσωπο μετὰ σ' αὐτὴ τὴν τραγωδίαν εἶναι ἡ Λέα, ἡ μόνη εὐγενικὰ μορφή, ἡ μόνη πού δείχνει λεπτὰ αἰσθήματα. Λόγια, σὺν καὶ τὰ παρακάτω, τὴν ἀνεβάζουν πολὺ ψηλά καὶ τὴν κάνουν νὰ ξεχωρίζῃ ἀπὸ τὰλλα πρόσωπα. «Συχώρεσέ με, σ' ἀγάπησα σὰ νὰ ἐπρόκειτο νὰ πεθάνουμε κ' οἱ δύο τὴν ἴδιαν ὥρα. Ἐγὼ εἴμουν καταδικασμένη, κι ὅμως μετὰ τὴν ἀγάπην μου σ' ἔσερα μαζί μου στὸν γκορεμό, γιατί ἔχω γεννηθεῖ εἴκοσι τέσσαρα χρόνια πρὶν ἀπὸ σένα». Εἶναι περιττὸ νὰ σημειώσουμε τί θησαυροὺς ἀτέλειωτους παρατηρητικότητος βρίσκουμε σ' αὐτὸ τὸ ἔργο. Κάθε γραμμὴ τοῦ βιβλίου, κάθε σελίδα, περιέχει καὶ μιὰ σημαντικὴ ψυχολογικὴ παρατήρησι. Τὰ πρόσωπα, τὰ ζῶα, καὶ αὐτὰ τὰ ἔπιπλα ζοῦν πραγματικὰ, ζοῦν καὶ κινεῖνται. Καὶ τὸ ἔργο αὐτὸ τοῦ Κολέτ ὅσο καὶ τὰ ἄλλα εἶναι ἀντίθετα πρὸς μεγάλῃς δημιουργικῆς τοῦ τέχνης.

GRAZ.

◆ ΕΙΡΗΝΗ ◆

- Ἡ θεὰ - Βασίλω ἀπ' τὸ Βαθύ,
ἢ παπαδόνυφη, ἢ Λουκού,
τοῦ Ἀποστόλη ἢ μάνα,
πῶχει στὴ Σμύρνη σκοτωθεῖ,
ἐστάθη καταηλιακὸ
κι ἀκούει τὴν καμπάνα.
- Γίκα μ', τί νᾶχουν στὸ χωριό,
καὶ ἡ καμπάνα τί χτυπάει,
ἢ ὦρα μεσημέρι ;
Ρωτᾷ τ' ἀγγόνι τ' ὄρφανό
πού τῶχει πάντα κι ἔπου πάει
πιασμένο ἀπὸ τὸ χέρι.
- Κυρούλα, λείπει τὸ παιδί
μὲ δουρακωμένη τὴν ματιὰ,
θὰ πάγραψαν εἰρήνη.
(Ποιὸς νᾶταν τότε νὰ σὲ ἰδεῖ
πὼς τὴ στιγμὴ, ἔσμη γριά,
σταυροκοπήθης, κείνη !)
- Μακάρι ποῦδωσ' ὁ Θεός,
τοῦ κόσμου νᾶρθουν τὰ παιδιὰ,
νὰ ξανασάνουν ὅλοι.
Μὰ ὁ δικός μας μοναχὸς
ἐπῆγε στὴν ἀγυρισιά.
Παιδάκι μου, Ἀποστόλη !...

Πάτρα, Αἰγίουστος, 1920

M. ΖΩΓΡΑΦΟΣ

◆ ΣΟΝΝΕΤΟ ◆

Ἐξω χινόπωρο βαρὺ τὰ δέντρα ξεφυλλίζει,
τὸ δάσος ἔσβυσε ψιλὴ θροχὴ σὰν καταχνιά,
στὰ περιθώρια ἀπλώθηκε σαπύλας μυρουδιά,
κ' ἡ περγοῦλιὰ στὸ φύσημα τοῦ ἀέρα τουρτουρίζει.

Ἐλα μὲς στὸ σπιτάκι μας μετὰ τὴν ἀπὴλὴ θωριά,
κιάστ' ὅταν ἀέρα στὰ κλειστὰ παντζούρια νάσφυρίζει,
στὴν καμαρούλα πού ἀγρυπνο τὸ τζάκι θὰ φωτίζει
θὰ εἶναι γιὰ μᾶς ἀτέλειωτη, γλυκεῖα κλοκαιριά.

Στὰ μάτια σου ἀσυννείφαστο θὰ ξαναδῶ οὐρανό,
τὰ μάγουλά σου τοῦ Μπαγιῶ θὰ μοιάζουν δειλινό,
τὸ στῆθος σου ροδακινιάς ἀνθισμα θὰ θυμίζει,

στὸ μίλημά σου θὰ ξυπνοῦν ἀηδόνια : Ἀπριλιοῦ,
λιακάδες θάναλαμπουνε στὴ θέρη ἐνός φιλιού...
Ἐλα, χινόπωρο βαρὺ τὰ δέντρα ξεφυλλίζει.

ΧΡ. ΕΣΠΕΡΑΣ

κ. Νίν. Καλοῦτοικες μὰ ἔχουν κι ἀρετὰ μεγάδια. Ἄ θές, στείλε μας τίποτ' ἄλλο μὰ καὶ τὴ διευθυνοῦ σου, γιὰ νὰ σοῦ γράψουμε.

Στάλλα γράμματα πού λάβαμε τούτη τὴ βδομάδα θάπανη-
σοῦμε στὸ ἐρχόμενο φύλλο.

ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

- Mercure de France.* — Ρενέ Φουασσά: ἡ ποιητικὴ ἀνάμνησις τοῦ Ἀλμπέρ Σαρτέ. Λοῦί Λεκὸν καὶ Χαζέλ: Μπρομπίτς καὶ ὁ Καμπὶλ (νουβέλλα). Ἀλεξὶς Σ...: Στὴ Σοβιετικὴ Ρωσία κλπ.
- La Revue Critique.* — Ζαν Μπουλανζέ: ὁ διάλογος τοῦ Πωλ Φονταίν. Πιερ Λαφί: ἡ ομηρικὴ τέχνη στοὺς Μπολοεβίκους. Ἀντρέ Καστανιὸν ποιήματα. Μαροῦλ Μπουλανζέ: Μαργαρίτα (ρομάντζο) κλπ.
- Le Monde Nouveau.* — Αἰμιλ Ζοιά: ἀνέκδοτη ἐπιστολή. Ραφαὴλ Δεβύ: ἡ συνθήκη τῶν Βεροσλλίων καὶ ἡ γαλλικὴ γνώμη. Φαυμὸν Κλοζέλ: Ἡρώ καὶ Λέανδρος. Δονίτης: ἡ Κύπρος καὶ ἡ Ἀγγλία. Φρανσὺ Ἐόν: ποίημα κλπ.

ΝΕΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

- ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΓΚΕΛΑ (Ἐκδοσις «Τύπου» 1919 Δρ. 3—
- ΔΡΑΜΑΤΑ ΤΟΜΟΣ Α' (Ζωντανὸι καὶ πεθαμένοι
- Οἱ Ἀλυσίδες—Στὴν δξώπορτα). Ἐκδο-
- σις Ἐταιρίας «Τύπος» 1920. . . . > 6—
- ΠΛΑΓΙ ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗ (Ρομάντζο) 1920 . . . > 3—
- Βρίσκονται στὸ «ΑΘΗΝΑ ΓΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ»
- Ὀδὸς Σοφοκλέους 3. —

ΚΩΣΤΑ ΟΥΡΑΝΗ

ΝΟΣΤΑΛΓΙΕΣ
ΠΟΗΜΑΤΑ. ΕΚΔΟΣΗ ΠΟΛΥΤΕΛΗΣ
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ «ΤΥΠΟΣ», ΔΡ. 5—

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ
ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ

ΔΡ. 35.000.000

ΦΑΙΚΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ
ΔΡΑΧΜΑΙ

900.000.000

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΑΪΜΗΣ

ΣΥΝΔΙΟΙΚΗΤΑΙ: } ΑΛ. ΔΙΟΜΗΔΗΣ
                          } Ι. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ:

ΑΙΓΙΟΝ
ΑΓΡΙΝΙΟΝ
ΑΔΜΥΡΟΝ
ΑΜΦΙΣΣΕΑΝ
ΑΜΑΛΙΑΔΑ
ΑΡΤΑΝ
ΑΤΑΛΑΝΤΗΝ
ΒΟΛΟΝ
ΓΥΘΕΙΟΝ
ΔΗΜΗΤΣΑΝΑΝ
ΖΑΚΥΝΘΟΝ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΝ
ΘΗΒΑΣ
ΘΗΡΑΝ
ΙΘΑΚΗΝ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ
ΚΑΛΔΒΡΥΤΑ
ΚΑΛΑΜΑΣ
ΚΑΡΑΙΤΣΑΝ
ΚΕΡΚΥΡΑΝ
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΝ
ΚΟΡΙΝΘΟΝ
ΚΥΜΗΝ
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΝ
ΚΥΘΗΡΑ
ΛΑΜΙΑΝ
ΛΑΡΙΣΣΑΝ
ΛΕΒΑΔΕΙΑΝ

ΛΕΥΚΑΔΑ
ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΝ
ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΟΝ
ΜΕΣΣΗΝΗΝ
ΝΑΥΠΑΚΤΟΝ
ΠΑΞΟΥΣ
ΠΑΤΡΑΣ
ΠΕΙΡΑΙΑ
ΠΥΛΟΝ
ΠΥΡΓΟΝ
ΣΠΑΡΤΗΝ
ΣΥΡΟΝ
ΤΡΙΚΚΑΛΑ
ΤΡΙΠΟΛΙΝ
ΧΑΛΚΙΔΑ